VLAAMS-
BRABANT

DE FINANCIERING VAN HET ONDERHOUD VAN MOLENS

Resultaten bevraging augustus 2026

week
van het
onderhoud

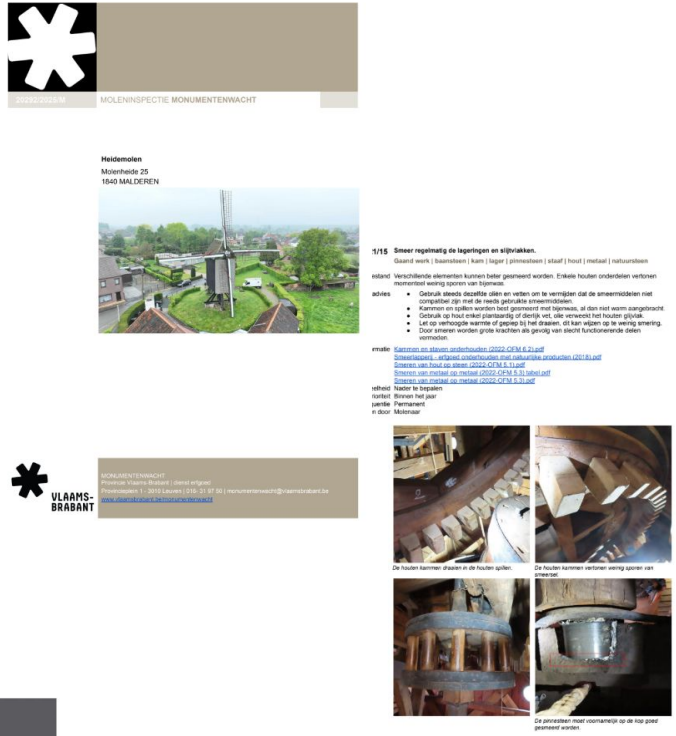
Tijl Vereenooghe | Monumentenwacht Vlaanderen

Contactdag molens Provincie Vlaams-Brabant | 16.10.2026

INTRO: MONUMENTENWACHT & MOLENS

Wat doet Monumentenwacht voor molens?

Monumentenwacht is partner in het behoud en beheer van molens. Daartoe voeren de monumenten-/molenwachters inspecties uit van (historische!) wind- en watermolens en geven advies over het onderhoud en de nodige herstelwerken. In elke provincie zijn molens aangesloten bij Monumentenwacht en zijn er deskundige inspecteurs.

De monumentenwachters die molens inspecteren zijn 'meester molenaar' of hebben een molenaarsopleiding doorlopen. Ze controleren zowel de staat van de constructie - het staand gedeelte - als de technische installaties - het draaiend gedeelte - in de molen.

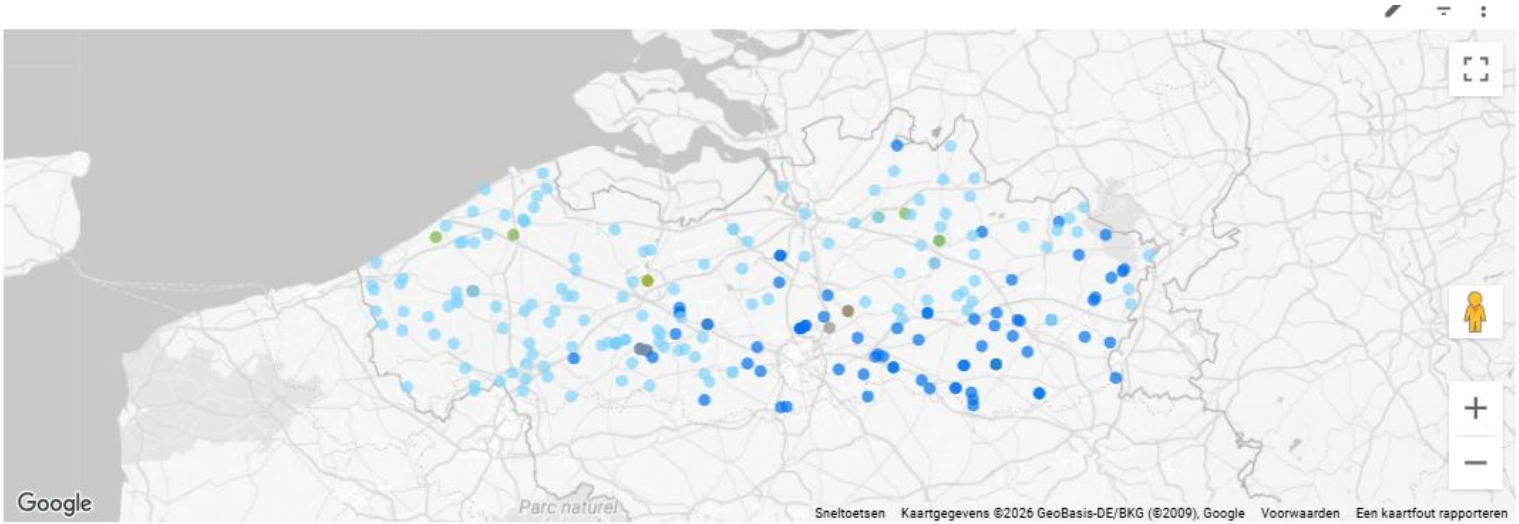
Om een goed beeld te krijgen van het draaiend gedeelte, wordt de molen best in draaiende toestand geïnspecteerd. Dat gebeurt enkel als een van de verantwoordelijke molenaars aanwezig is om de molen te laten draaien. De molenaar kent zijn machine het best en kan aangeven waar het schoentje knelt. Onze molenwachters kunnen zo nodig helpen, maar zullen zelf de molen niet laten draaien, ook al zijn ze hiervoor opgeleid.

Bij de inspectie van een molen betrekken we naast de verantwoordelijke molenaar(s) ook graag de eigenaar, vaak de gemeente. Uiteindelijk zorgen zij er - samen met de molenaar - voor dat dit zeer specifiek en ingenieus type erfgoed goed onderhouden wordt.

De molenwachters kunnen al eens vragen naar de toekomstplannen van de molens, omdat hun adviezen rond onderhoud en herstel kunnen verschillen naargelang enkel de molenromp bewaard blijft, de molen draaivaardig of maalvaardig is of gemaakt zal worden.

https://www.monumentenwacht.be/erfgoed-behouden-en-beheren/themas/molens

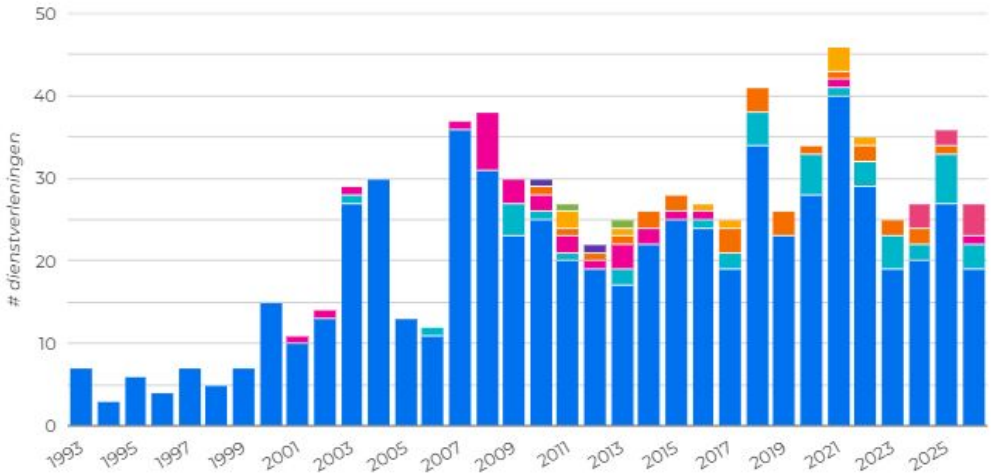
Aangesloten molens bij Monumentenwacht

TypeMolen water wind ander null maalderij

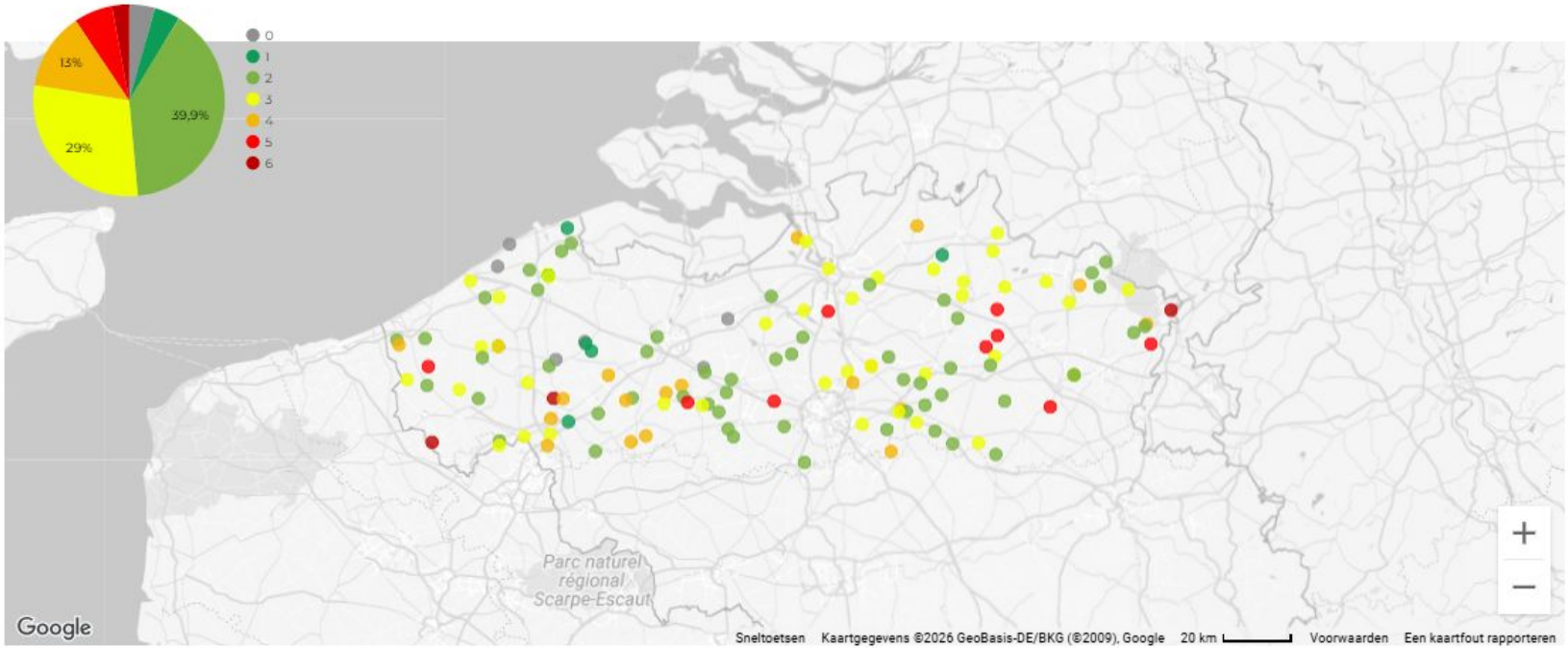
#objecten (inspecteerbaar geheel)	# abonnees
199	158

Dienstverlening aan molens

Overzicht toestand molens

BEVRAGING MOLENONDERHOUD

Inleiding

- bevraging uitgevoerd via Surveymonkey
- uitgestuurd in augustus 2026 naar
  - contactpersonen aangesloten molens
  - deelnemers vorige contactdagen Vlaams-Brabant
- door aanpak licht overwicht van
  - eigenaars-beheerders t.o.v. vrijwillige molenaars
  - molens uit Vlaams-Brabant
- **71 volledig ingevulde bevragingen**

Bevraging naar de financiering van het onderhoud van molens

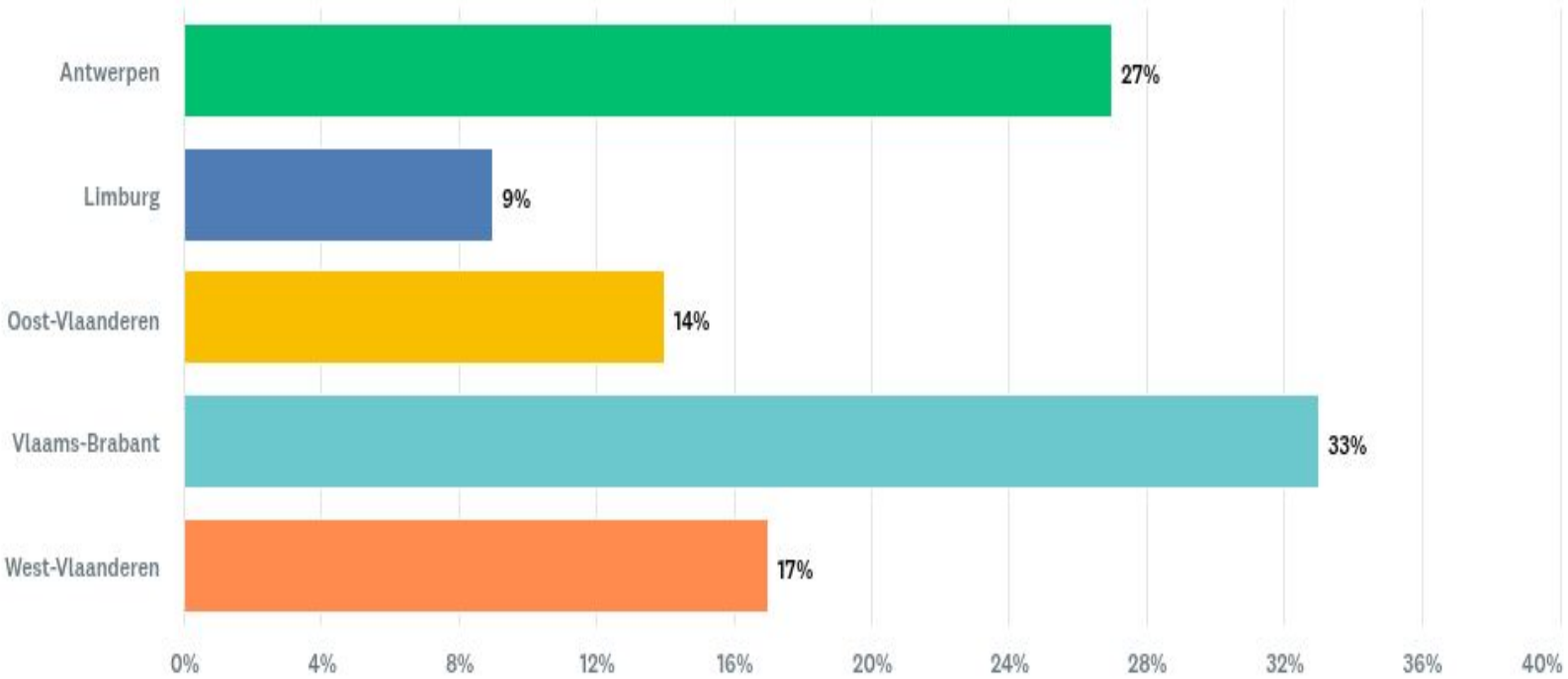
Beste,

U ontvangt deze e-mail omdat u in de databank van Monumentenwacht bent opgenomen als contactpersoon voor één of meerdere molens.

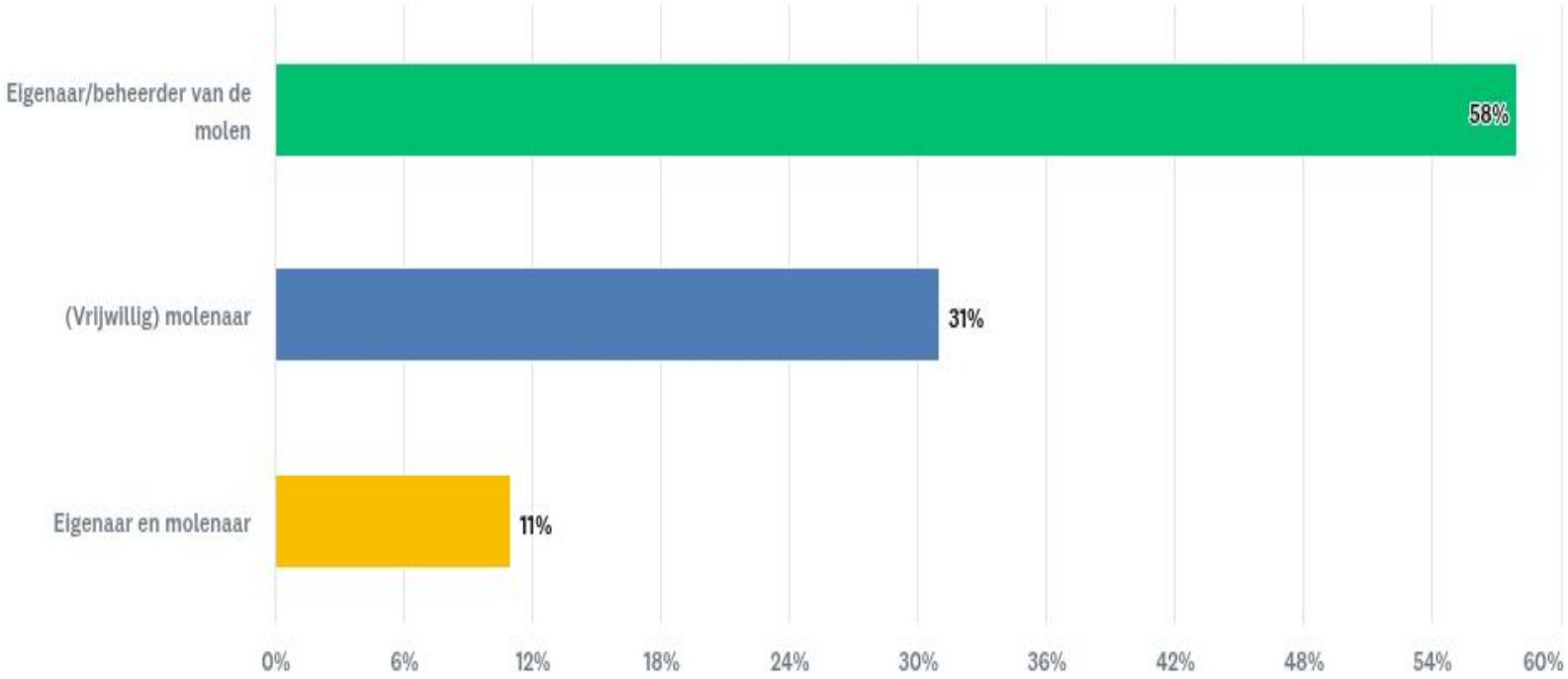
Op 16 oktober 2026 vindt in Malderen de derde molencontactdag van de provincie Vlaams-Brabant plaats. Dit jaar zal de contactdag focussen op het thema ‘onderhoud’. In het kader van dit thema organiseert Monumentenwacht een korte bevraging bij de eigenaars en beheerders van de aangesloten molens. Deze bevraging zal voornamelijk focussen op de financiering van het molenonderhoud.

De resultaten van de bevraging zullen volledig anoniem verwerkt worden.

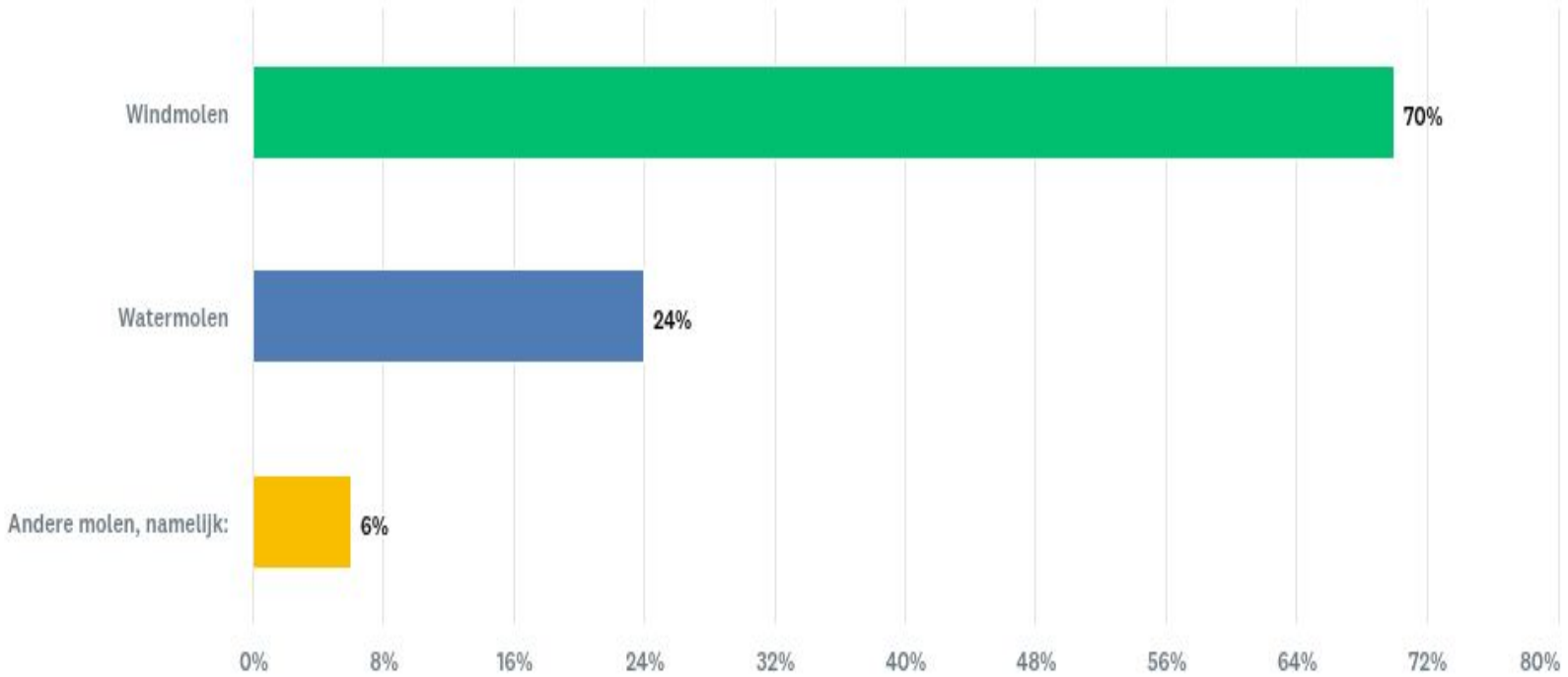
Mijn molen is gelegen in de provincie:

Ik vul deze bevraging in als:

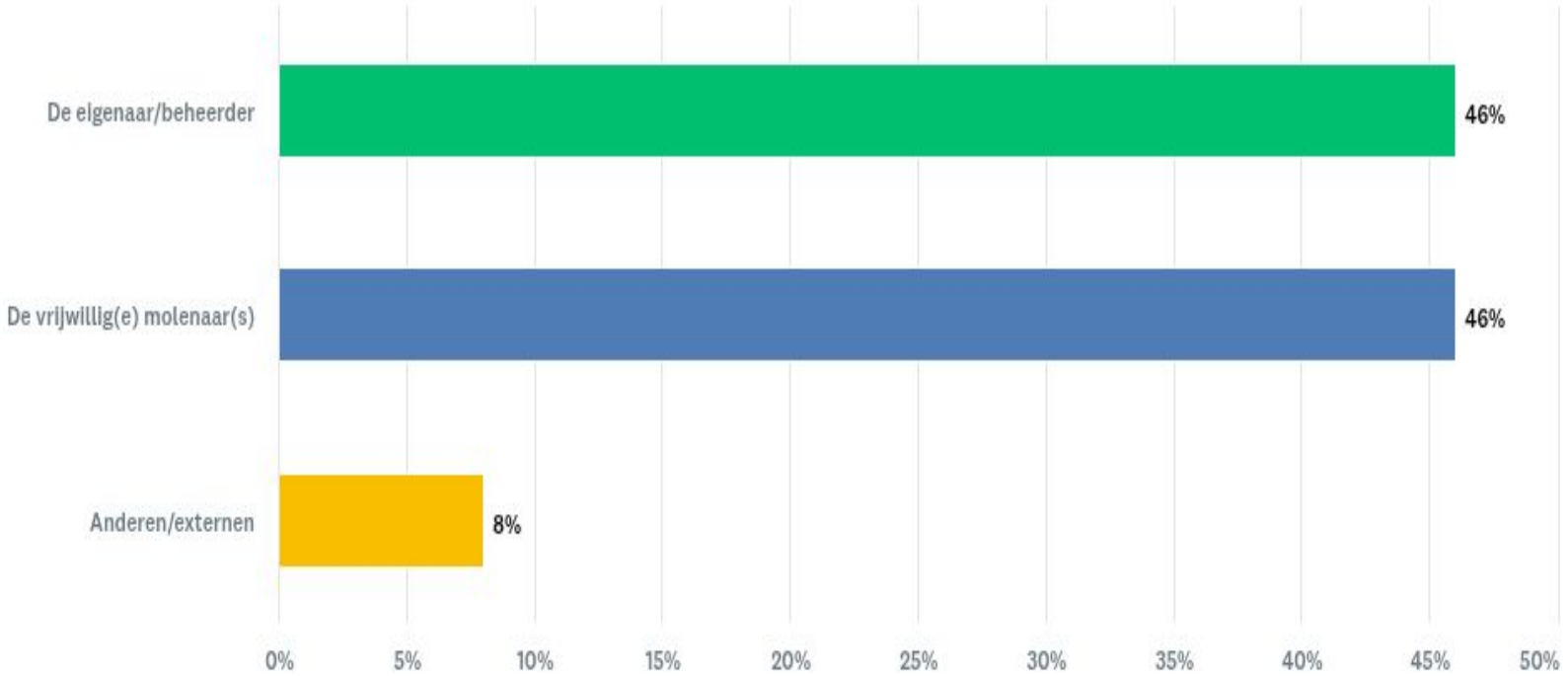
Mijn molen is een:

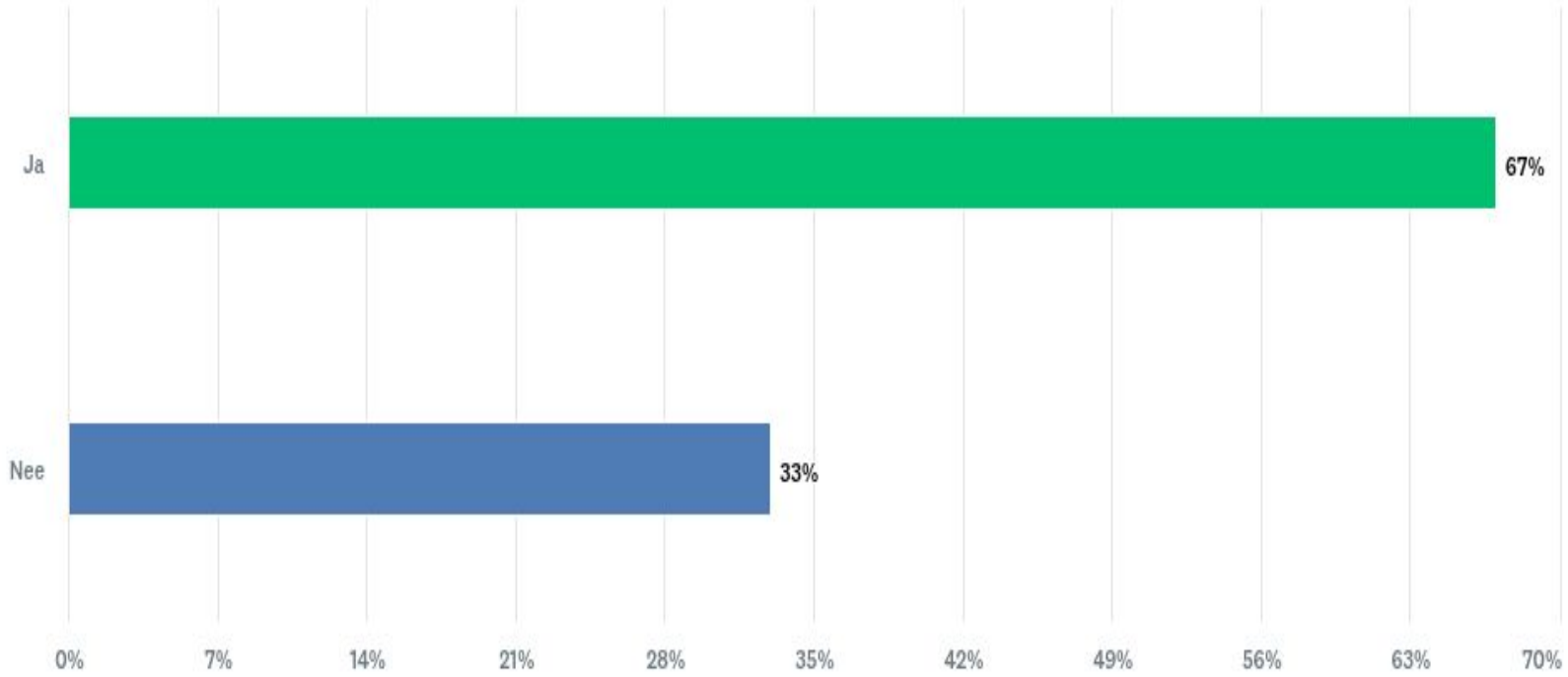
HET ONDERHOUD VAN DE MOLEN

Wie voert voornamelijk het onderhoud uit aan je molen?

Beschik je zelf over de kennis om eenvoudige onderhoudswerken uit te voeren?

Wie is de eerste partner die je aanspreekt indien er zich een probleem voordoet op de molen waardoor je niet kan draaien?

Een greep uit de antwoorden:

- We werken samen met een zestal vrijwillige molenaars. In die groep zitten zeer bedreven ambachtslui.
- Molenaars proberen eerst zelf het probleem op te lossen. Indien dit niet lukt gaan ze te rade bij de aannemer welke de afgelopen jaren de onderhoudswerken heeft uitgevoerd.
- Een andere meer ervaren molenaar; nadien een molenmaker.
- Andere molenaars, Monumentenwacht, molenbouwer die de laatste restauratie deed
- Mezelf

DE FINANCIERING VAN HET ONDERHOUD

Wat zijn voor jouw molen de grootste onderhoudskosten?

Een greep uit de antwoorden:

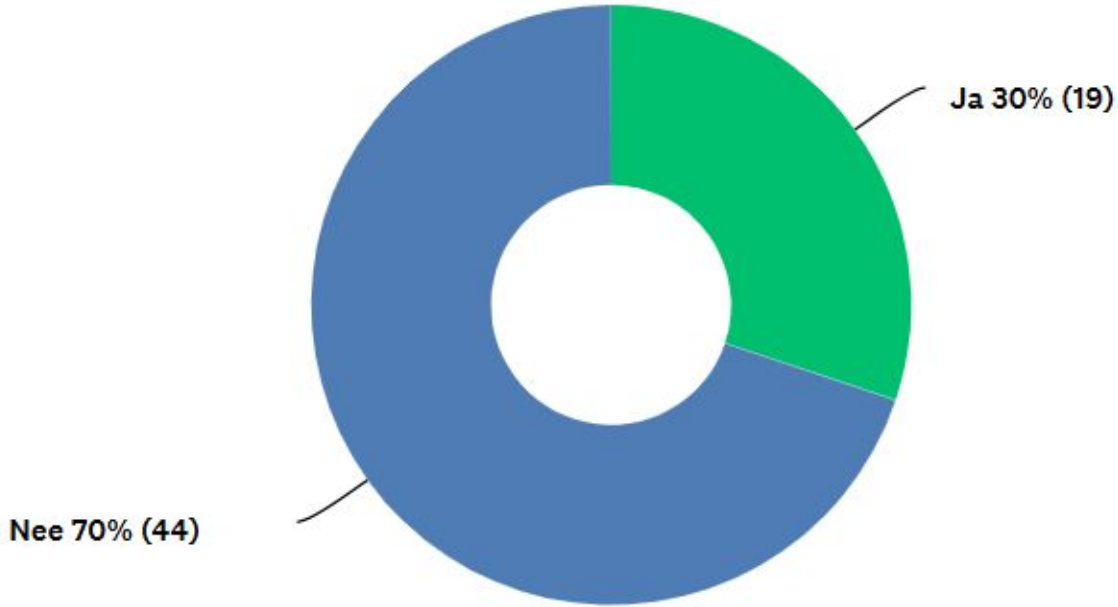
- We werken zo zuinig mogelijk. Onze onderhoudskosten beperken zich tot het aankopen van materiaal: we werken steeds met vrijwilligers en houden het logboek systematisch bij. De aankoop van vijzen, draadstangen, lijnolie, nieuwe beitels. De aankoop van een nieuwe boormachine. Het aanmaken van nieuwe dorsvlegels, geschikte nieuwe zeven voor de wanmolen aankopen…
- Onderhouden van houten gebinte, luiken, andere. Ziet af van weer en wind, maar ook van de ratten die er van knagen en vandalisme.
- Onderhoud van de buitenschil en het houtwerk
- Schilderen om de 7/8 jaar met bijhorend onderhoud van houten delen.
- Hoogtewerker huren voor behandelen wieken en houtstructuren
- Storm en brandverzekering
- Niets is goedkoop! Alle werken die je moet laten uitvoeren kosten enorm veel.

Hoe schat je het budget in dat beschikbaar is voor het onderhoud van je molen?

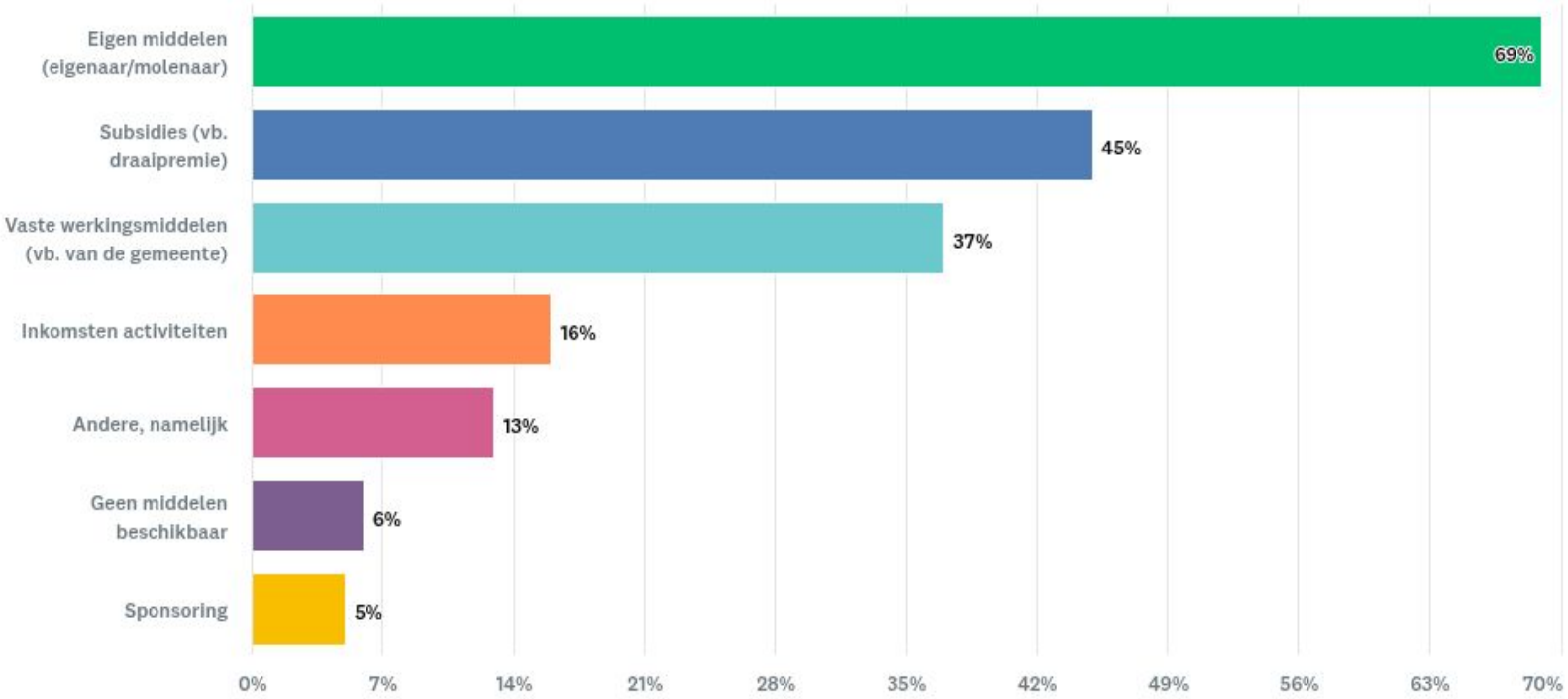
	ABSOLUUT ONVOLDOENDE	ONVOLDOENDE	NIET VOLDOENDE, NIET ONVOLDOENDE	VOLDOENDE	MEER DAN VOLDOENDE	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
	8,2% 4	26,5% 13	32,7% 16	30,6% 15	2,0% 1	49	2,92

Beschik je over een vast jaarlijks onderhoudsbudget voor de molen?

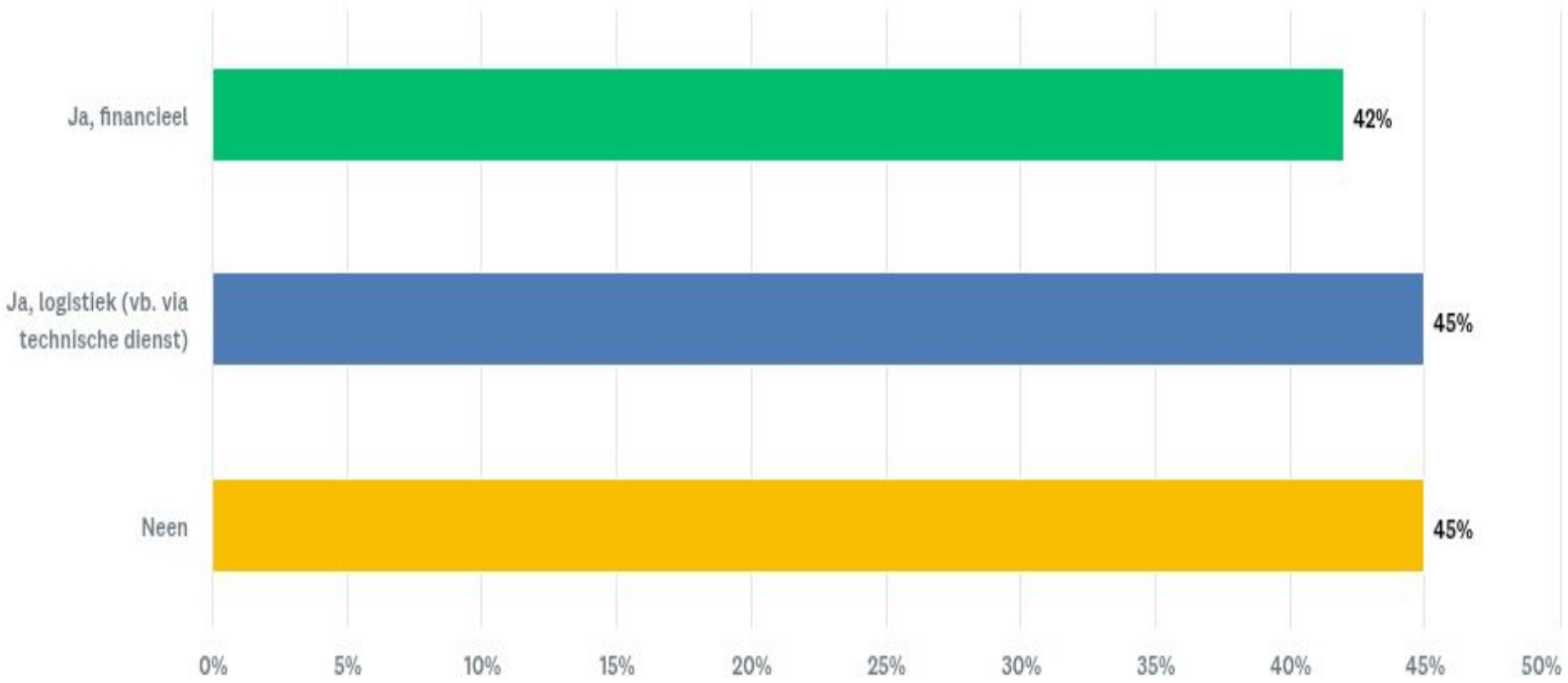
Via welke kanalen wordt het onderhoud van je molen gefinancierd?

Meerdere antwoorden mogelijk

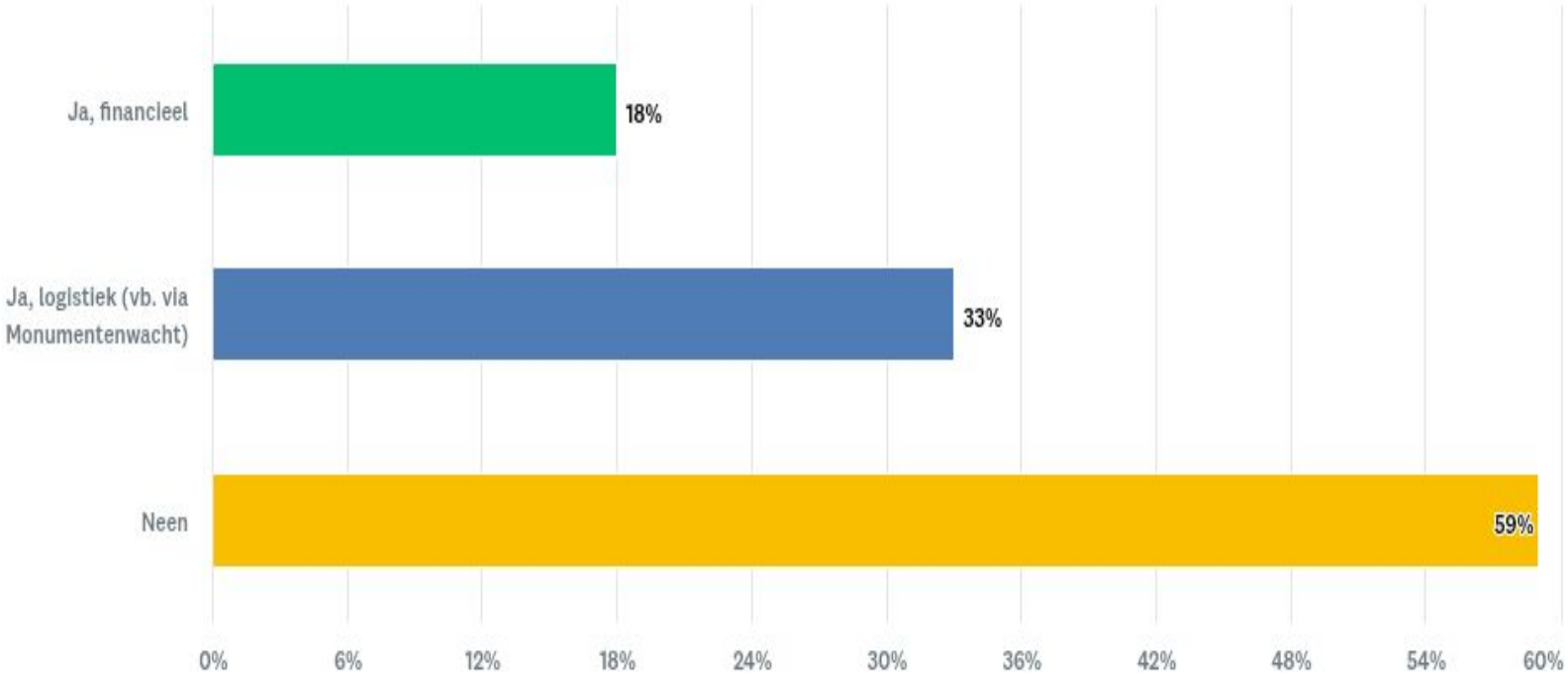
Ondersteunt je lokaal bestuur het onderhoud van je molen?

Meerdere antwoorden mogelijk

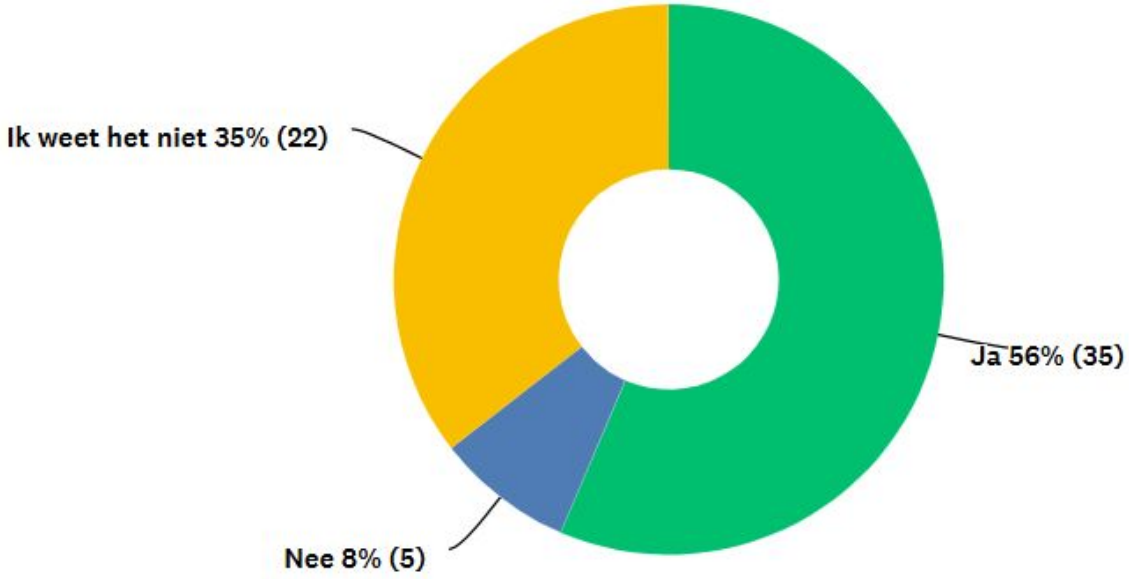

Ondersteunt je provinciebestuur het onderhoud van je molen?

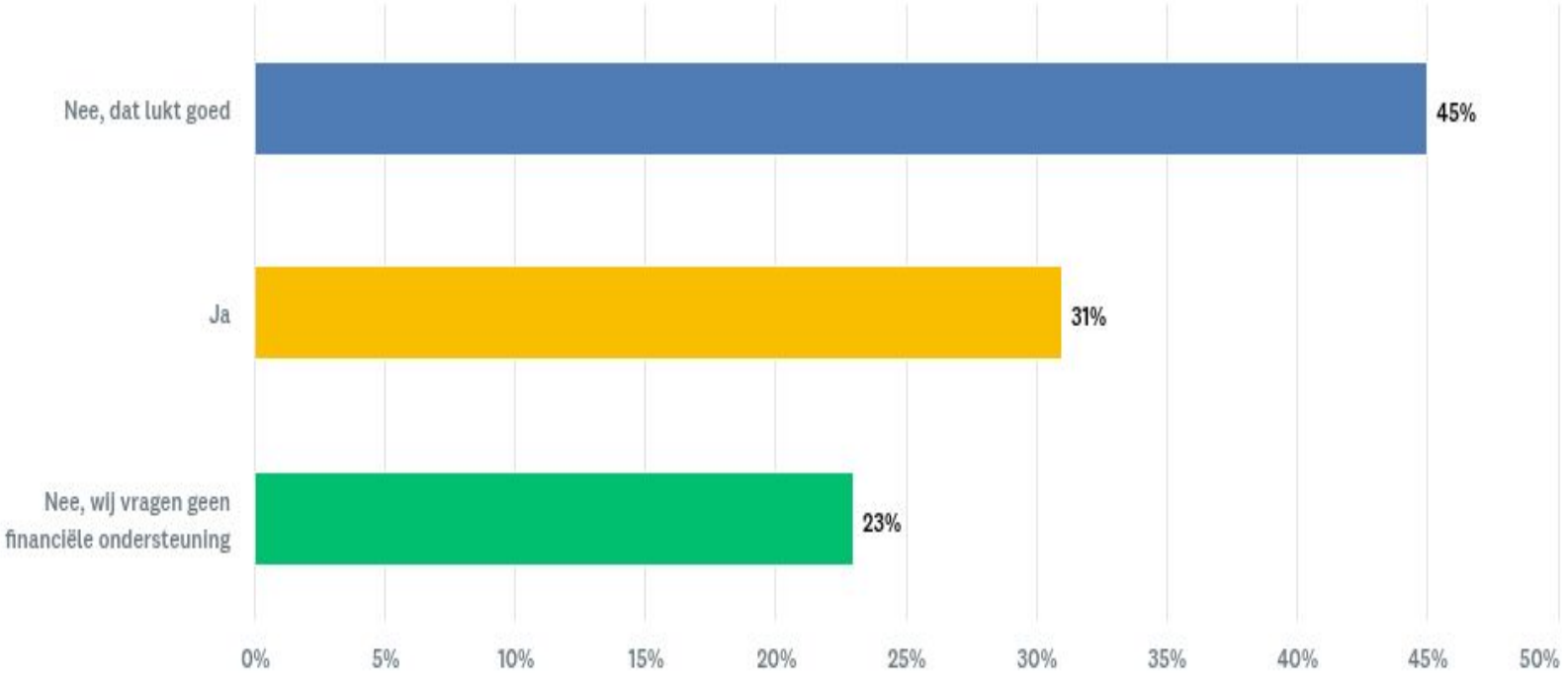
Meerdere antwoorden mogelijk

In sommige provincies bestaat er een molendraaipremie, gebaseerd op de jaarlijkse omwentelingen van de molen. Vind je dit een goed concept?

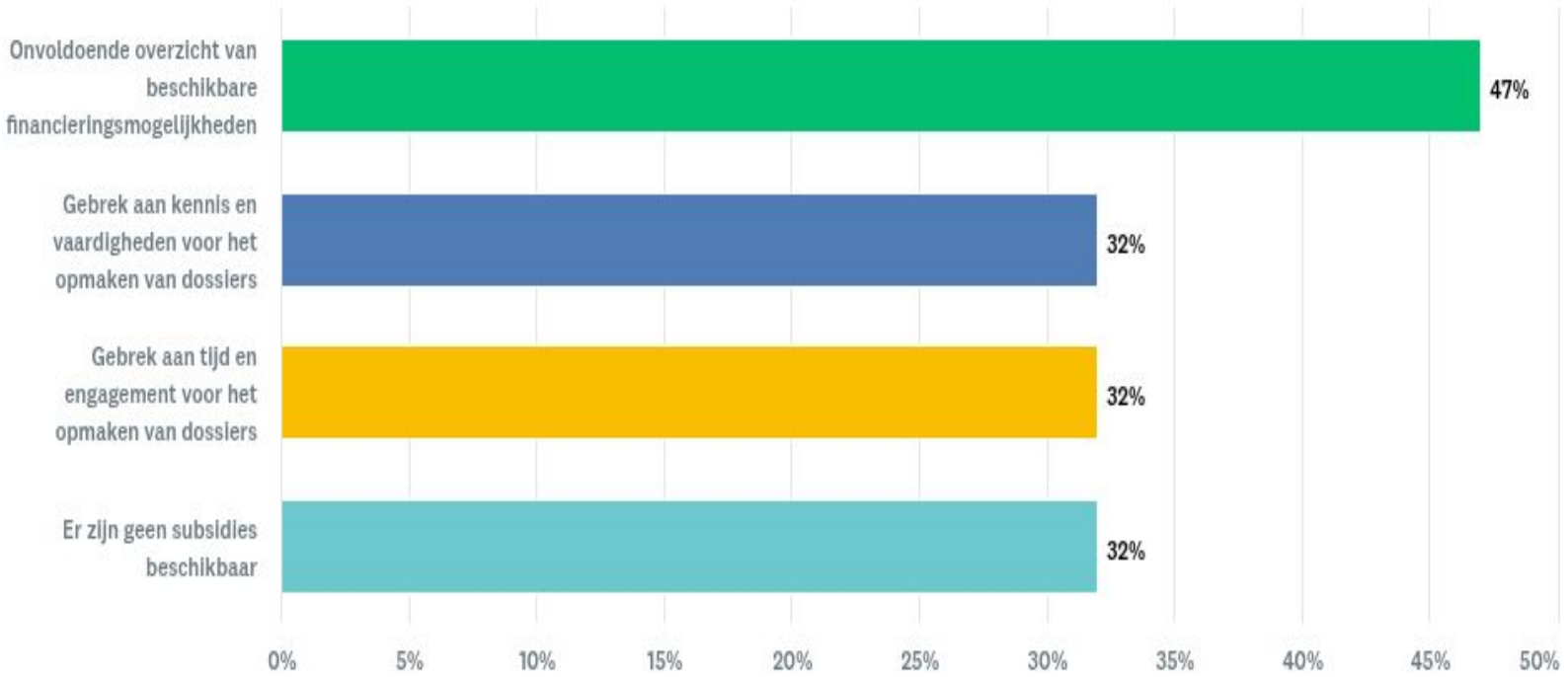

Ondervind je moeilijkheden bij het verkrijgen van financiële ondersteuning?

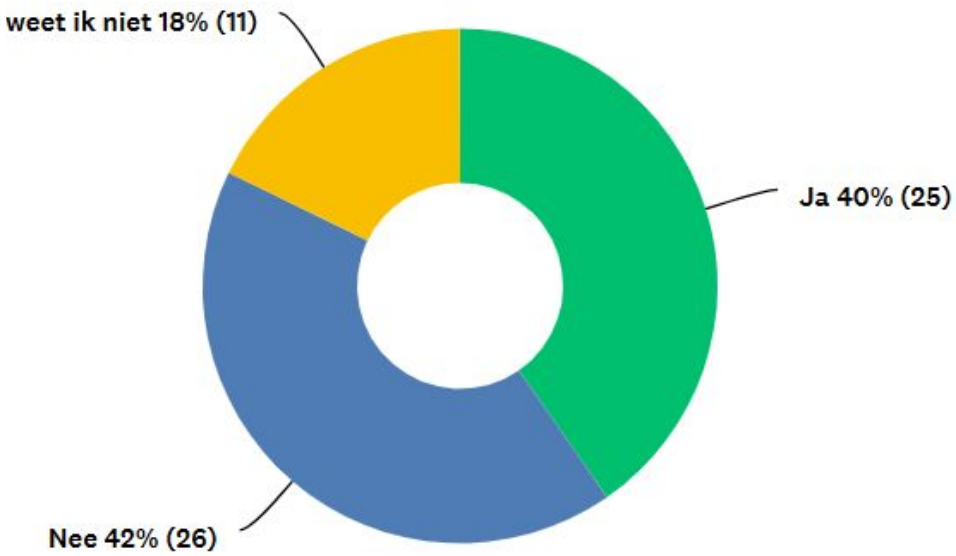

Welke moeilijkheden ondervind je bij het verkrijgen van financiering?

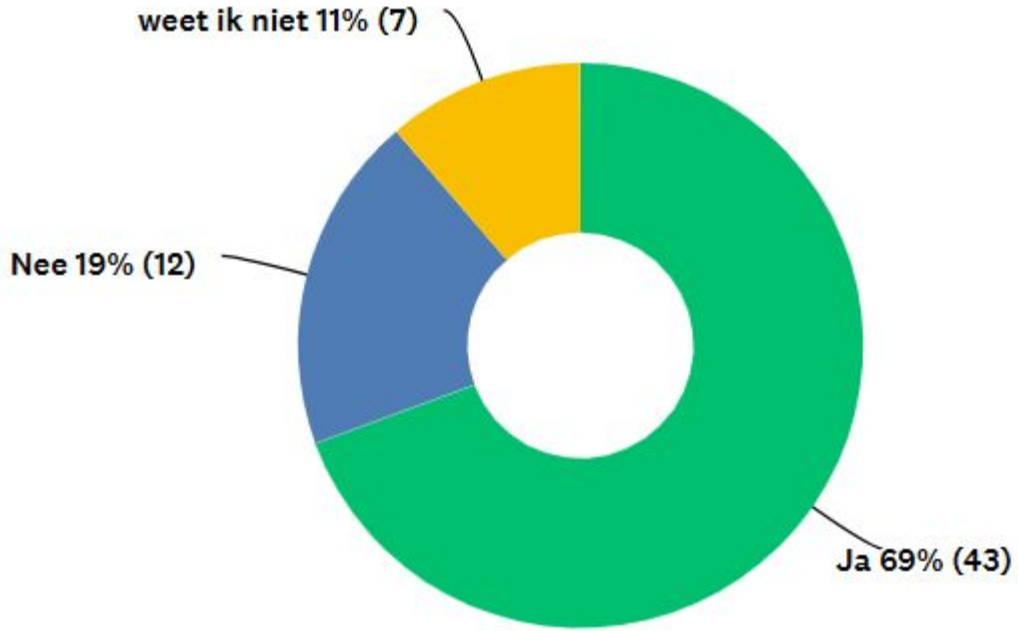
Meerdere antwoorden mogelijk

Vormt onderfinanciering een acute bedreiging voor het verder bestaan van de molen of van de molenactiviteiten?

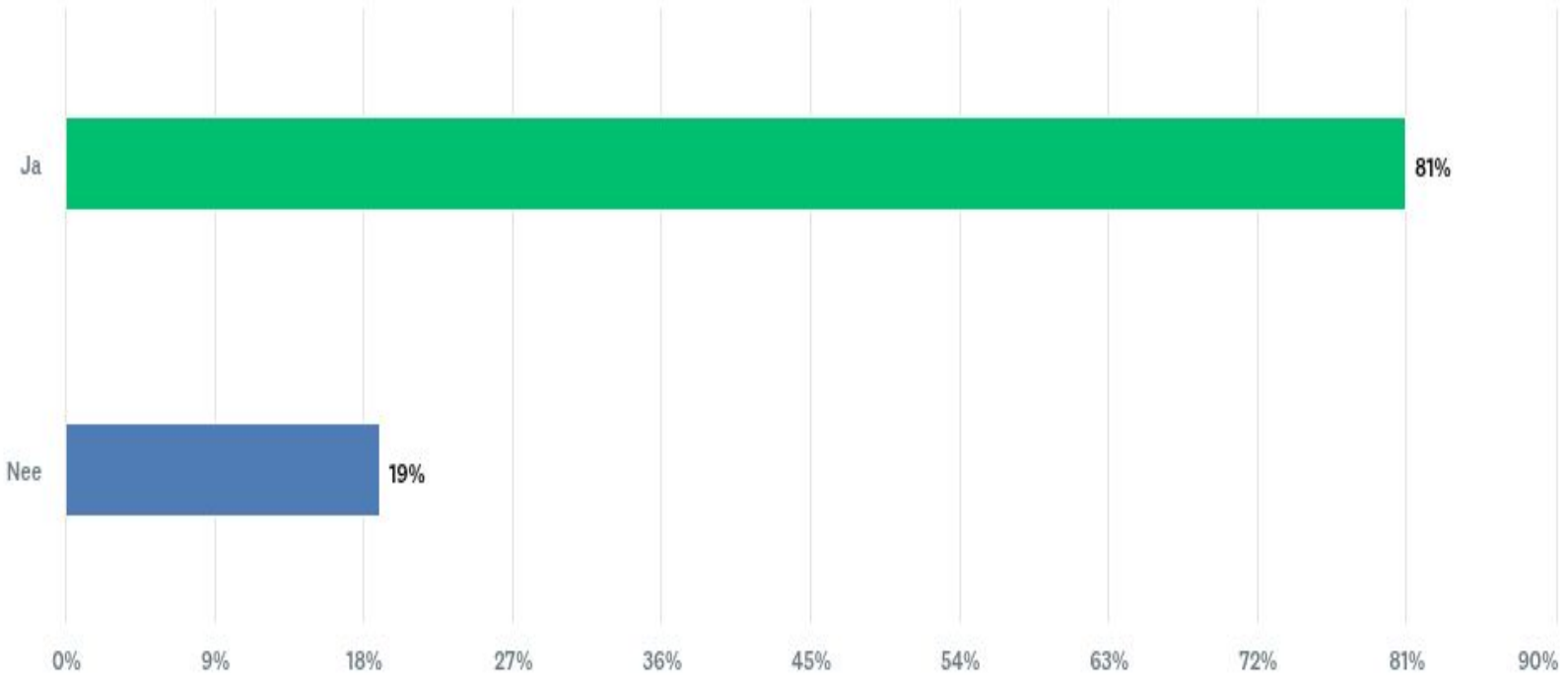
Is er op middellange termijn (5-10 jaar) nood aan meer of andere financiële ondersteuning voor het onderhoud van je molen?

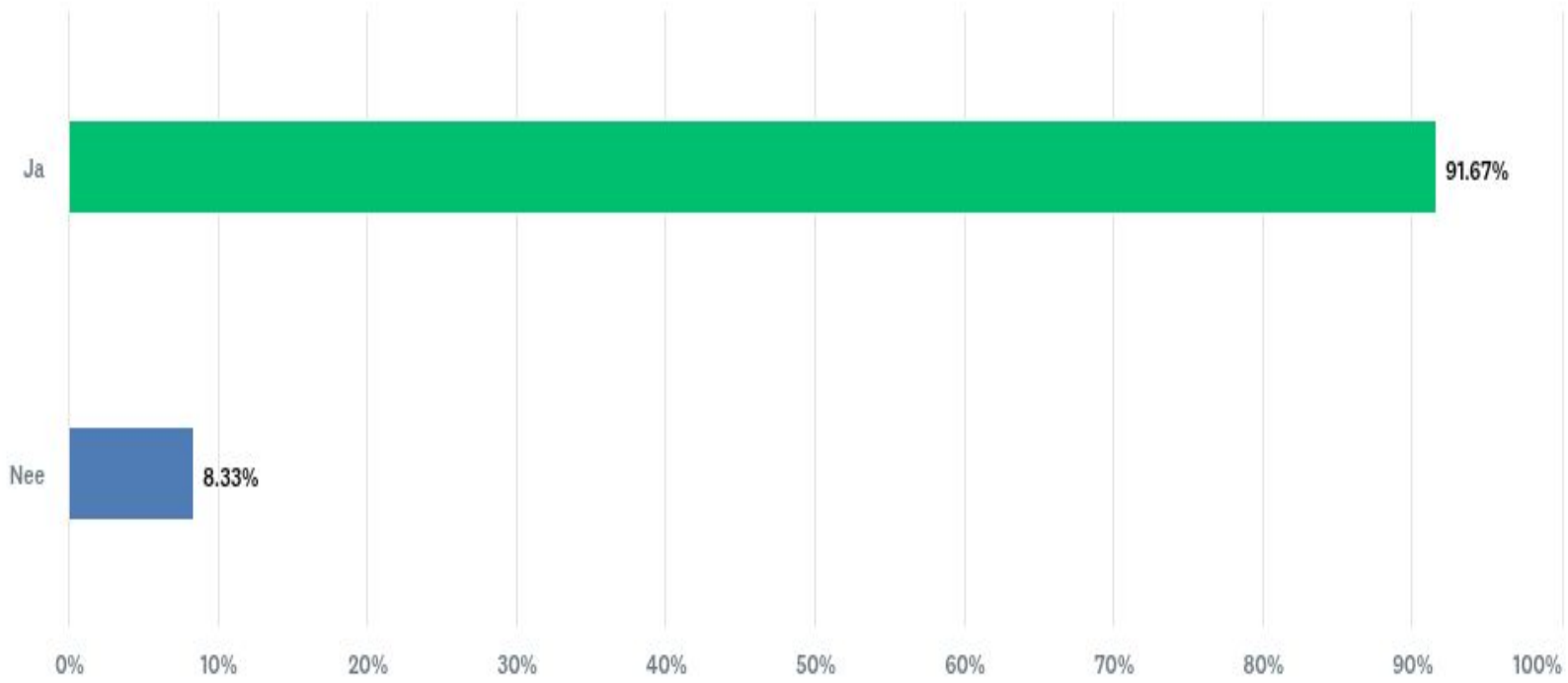
DE ROL VAN MONUMENTENWACHT

Worden er regelmatig inspecties uitgevoerd door Monumentenwacht?

Kan je bij Monumentenwacht terecht voor praktische vragen?

Hoe tevreden ben je over de ondersteuning door Monumentenwacht?

	ZEER ONTEVREDEN	ONTEVREDEN	NIET TEVREDEN, NIET ONTEVREDEN	TEVREDEN	ZEER TEVREDEN	TOTAAL	GEWOGEN GEMIDDELDE
	1,7% 1	1,7% 1	20,7% 12	50,0% 29	25,9% 15	58	3,97

Beoordeel deze stellingen:

	helemaal mee oneens	oneens	niet eens, niet oneens	mee eens	helemaal mee eens	Total
Het Vlaams beleid heeft voldoende aandacht voor de noden van molens en molenaars.	11% 7	34% 21	38% 23	15% 9	2% 1	61
Het provinciaal beleid heeft voldoende aandacht voor de noden van molens en molenaars.	5% 3	18% 11	45% 27	25% 15	7% 4	60
Het lokaal beleid heeft voldoende aandacht voor de noden van molens en molenaars.	18% 11	23% 14	31% 19	23% 14	5% 3	61

- Slechts 17% van de respondenten vindt dat het Vlaamse beleid voldoende aandacht heeft voor de noden van molens en molenaars.
- Wat betreft het provinciaal en het lokaal beleid liggen de percentages iets hoger maar nog steeds relatief laag, respectievelijk 32% en 28%.
- Veel respondenten hebben hierover geen uitgesproken mening.

Beoordeel deze stellingen:

	helemaal mee oneens	oneens	niet eens, niet oneens	mee eens	helemaal mee eens	Total
Het Vlaams beleid heeft voldoende aandacht voor de noden van molens en molenaars.	11% 7	34% 21	38% 23	15% 9	2% 1	61
Het provinciaal beleid heeft voldoende aandacht voor de noden van molens en molenaars.	5% 3	18% 11	45% 27	25% 15	7% 4	60
Het lokaal beleid heeft voldoende aandacht voor de noden van molens en molenaars.	18% 11	23% 14	31% 19	23% 14	5% 3	61
Ik kan makkelijk terecht bij een molenbouwer indien er werken moeten uitgevoerd worden	10% 6	21% 13	25% 15	34% 21	10% 6	61
Door regelmatig onderhoud uit te voeren vermijd ik grotere herstellingskosten op langere termijn.	2% 1	2% 1	8% 5	36% 22	52% 32	61
						304

Heb je nog bepaalde ideeën of voorstellen die je wil delen?

Een greep uit de antwoorden:

- Een molen beheren is een complex gegeven. Het is geen eenmanswerk maar groepswerk. Een ploeg van 4 à 5 mensen met verscheidenheid van kennis en interesse is de ideale basis voor goed beheer. Goede contacten met monumenten, molenbouwer, collega's met ervaring, eigenaar is noodzakelijk. Kleine problemen direct aanpakken is belangrijk.
- De nodige vaklui vinden voor kleine herstellingen is zeer problematisch. Niemand wil dat doen.
- Onze molenmaker is overbevraagd. Misschien op provinciaal niveau een deskundige dienst oprichten om kleine herstellingen te komen doen.
- We hebben te weinig molenbouwers … een samenwerking met technische scholen zou niet slecht zijn
- Onroerend erfgoed dient na te denken over dringende herstellingen bij actieve molens. Een procedure daarrond is een noodzaak. Het systeem van slechts één aanvraag voor de standaardprocedure per jaar is kortzichtig.
- De forfaitaire lijst van subsidieerbare werken van Agentschap Onroerend Erfgoed moet dringend geüpdatet worden! Prijzen zijn al 10 jaar niet geïndexeerd…
- Kijk hoe ze het in Nederland aanpakken. Veel meer middelen ter beschikking.

Op 16 oktober organiseren we enkele praktische workshops.
Welk onderwerp zou je hierbij graag aan bod zien komen?

CONCLUSIES

Conclusies

- Het onderhoud van een molen is een complex gegeven!
- Het is essentieel om kleine problemen direct aan te pakken: 88% is ervan overtuigd dat regelmatig onderhoud belangrijk is om grotere herstellingskosten te vermijden.
- De kennis rond onderhoudswerk is vaak aanwezig, maar niet overal > nood aan kennisdeling en opleidingen.
- De kosten rond onderhoud mogen niet onderschat worden.
- 40% vindt onderfinanciering een acute bedreiging; 70% ziet op termijn nood aan meer/andere financiële ondersteuning.
- Het is niet evident om vaklui te vinden voor bepaalde werken; de weinige molenbouwers zijn vaak overbevraagd.

tijl.vereenooghe@monumentenwacht.be

www.monumentenwacht.be

https://www.facebook.com/monumentenwacht

https://www.instagram.com/monumentenwacht/